

Jezdím v duchu zásad EGONA von NEINDORFF

S trochou nadsázky lze říci, že až na výjimky žijeme dnes a tady v době „silných koní a slabých jezdců“. Jezdecká obec může jen omezeně těžit ze zlepšení kvality koní, které přinesly poslední dekády, protože úroveň přípravy jezdců i při ježdění koní srovnatelně nestoupla. Poptávka po cvičitelích značně přesahuje nabídku, což otevírá pole působnosti jedincům, kteří sami nikdy nepřijezdili remontu a to, co vyučují, je „třetí odvar z ponožek nějakého guru“, jehož workshopu se nadšeně zúčastnili.

Už staří mistři posazovali své žáky na piafující koně, aby žákům obstarali cílový zážitek při ježdění koně. Foto Linn Panke

Arabský plnokrevník MONEERA SIPTAH – cváláme na kompletu. Foto Daisuke Schneider

MONEERA SIPTAH jako zralý kůň – piafa. Foto Daisuke Schneider

Welsh partbred SALLY ANN pod dámským sedlem – traverzála vlevo v kľusu. Foto Daisuke Schneider

SALLY ANN - kurbeta pod dámským sedlem, výkon naprosto ojedinělý a v podání jezdkyňe DBP i dokonalý. Foto Bettina Herzner

Arabský plnokrevník BENCARON pod dámským sedlem – letmý přeskok. Foto Christine Slawik

zajímavosti

14

Se „Společnosti pro podporu vyššího jezdeckého umění“ Egon von Neindorff jsem se potkal poprvé v polovině šedesátých let, viděl jsem v jeho institutu v Karlsruhe „Slavnostní večery jezdeckého umění“ a navštěvoval ho, jak jen to bylo možné. V devadesátých letech byl jeho žák Eberhard Weiss nedoceněným šéftrenérem v Kladrubech a v Karlsruhe dlouhodobě stávovalo několik kladrubských jezdců.

Jednou z tamějších jezdeckých špiček, která na první pohled zaujala svým sedem, byla už tenkrát Dorothee Baumann-Pellny,

dnes jezdecká osobnost se zhruba 80 000 hodinami v sedle na nikdy nekončící cestě k jezdeckému umění. Je jednou z těch jeho žáků, kteří nesou myšlenkový odkaz velkého mistra do budoucnosti. Má slovo:

„Cesta je daleká a mnozí to vzdají ještě před cílem,“ řekl mi Egon von Neindorff, když jsem ho před 50 lety v Institutu pro vyšší jezdecké umění v Karlsruhe jako elévka vyhledala. S úmyslem stát se dobrou jezdkyňí prošla jsem náročnou disciplinovanou výukou, majíc svého mimořádně jezdeckého učitele stále před očima. V něm jsem našla nejlepší vzor, o němž

může jezdkyňe snít. Umožnil mi dlouhodobé intenzivní školení na mnoha koních nejruznějších plemen a stupně příježdění. Zastával názor, že příjezdovací postupy mají být v duchu klasického jezdeckého umění přátelské, šetrné a na čase nezávislé.

Férový vztah ke koni jako respektovanému partneru významně ovlivnil můj život. Denně jsem prožila mnoho hodin v sedle, učila se od koní a později učila i je samé. Nikdy jsem neztratila radost z jezdeckví, ač jde o nekonečně těžké umění. S léty v sedle naopak můj prožitek ještě posílil.

O tom, kolik času je k příježdění potřeba, rozhoduje kůň, nikoli člověk

Jezdectví vnímám jako poslání. Chci se vyrovnat s charakterem, temperamentem a tělesnou stavbou koně, z nichž vychází jeho chování, abych se vyhnula šablonovitému přístupu. Jen tak zůstane vývoj koně přirozený, vycházející z jeho konkrétního nadání. Abych toho kterého koně mohla vůbec pochopit, musím mu „otevřít své srdce“. Pokud dokáži, že kůň v důsledku mého vzhledu a účinné gymnastiky své vlohy opravdu projeví, zkrásní, stane se elegantním tvorem a získá sebevědomí.

Jezdectví vychází z vnitřních i vnějších postojů jezdce

Dobré a jemné jezdectví začíná budováním dorozumění s koněm skrze precizní tě-

Arabský plnokrevník SAGITARIO jako remonta – dopředu dolů. Foto Olav Krenz

lesné doteky. První povinností mého žáka je osvojit si teoretický základ, pak přijdou cvičení v sedle jako začátek praxe v sedle. Očekávám zdvořilý a citlivý přístup ke koni, ale také fitness a vytrvalost. Učit se jezdit znamená pracovat na sobě. Koně totiž nedělají chyby, jen reagují na nepřesné pokyny jezdce, ze kterých mohou být tak nanejvýš nešťastní. Důraz kladu na balanční, uvolněný a klidný sed pro příští citlivou komunikaci. I pokročilí dostávají ode mne pravidelně připomínky k sedu a opravné lekce na lonži. Jezdec má pracovat na svých nedostatcích, jinak se z nich rychle stanou automatismy a následně vyvolají chybné podmíněné reflexy u koní. Logická výuka lidí i koní těší, vyžaduje ale pravidelnost a sebekontrolu. Navíc doporučuji studium klasických autorů, resp. jejich děl.

Modelování koně – klasická dressurní příprava

Všechno směřování k vysokým cílům je marné, není-li základní průprava solidní. Zaměřuji se na neslovní vzájemné porozumění, na rytmické nenucené kmihuplné chody, pravidelné tempo, přiměřené ohýbání a přesné ježdění figur. Jenom když dovolíme koni zrát úměrně věku, tělesné stavbě a temperamentu prostřednictvím systematické gymnastiky, přežije to beze škody.

Tak je dopředu-dolů důležitým prvkem základní přípravy koně. Přivést koně ke správnému protažení vyžaduje cit. Dobře použito to protahuje natahovače šije a hřbetu, pružný hřbet potom posiluje svaly břicha. I kůň vyššího stupně příježdění musí mít pravidelně možnost se protáhnout. Zdravý zůstane jen, byl-li od mládí příježdován nenásilně, po-

SAGITARIO jako zralý kůň – piafa. Foto Martina Wiesner

stupným zvyšováním nároků bez jakéhokoli „montování“.

Mám slabost pro koně všech plemen, ale přednost dávám krevným koním, arabům, lipicánům, španělům a portugalcům. Krevní koně jsou odolní a výkonní, např. arabi rychle chápou i vyšší požadavky, ale jejich tělesná stavba a temperament si žádají trpělivý a poměrně pomalý přístup, jemnou ruku a hodně pozitivní energie, aby třeba mladí hřebci akceptovali velitelskou roli jezdce.

Se zřetelem ke kampannímu jezdeckému, které od 18. století postupně převládlo, cením si také práce v terénu. Vyjíždky do volné pří-

rody podporují odvalu koně pro neobvyklé situace, podporují chodivost, kmih a jistý došlap, brání nudě. Práce venku by měla navazovat na jízdařskou práci, zvláště na počátku přípravy koně pod sedlem.

Práce na ruce – na úvod i na doplnění

Začíná vedením a lonžováním remonty. Později usnadní jezdcem nezátčenému koni aktivovat záď, což zlepší rovnováhu. Ještě později posadím žáka na koně, piafujícího na ruce. Práce ze země je náročná, není pro každého. Sama se držím zásad Španělské dvorní jízdárny ve Vídni.

SALLY ANN – pesada pod dámským sedlem. Foto Alfred Kemper

V dámském sedle

V průběhu roků, které jsem strávila ježděním vysoké školy, jsem se věnovala i dámskému sedlu. Tenhle daleko do historie sahající jezdecký projev stojí na plné důvěře a spolupráci koně. Bezchybný sed, precizní pomůcky a „společné myšlení“ dělají z tohoto feminního jezdeckého stylu skutečně věrohodnou demonstraci jemného jezdeckví. Věnovala jsem rešerším dámského jezdeckví mnoho času a své poznatky, včetně vlastní jezdecké praxe jsem shromáždila v knize „Im Damensattel“, která vyšla roku 1998 v ediční řadě Documenta Hippologica v nakladatelství OLMS.

V té souvislosti se sluší zmínit mou SALLY ANN (welsh part-bred), která se mnou žila skoro 33 let. S ní jsem prošla celou klasickou přípravou od remonty až po skoky vysoké školy a ve vzpomínkách jsem s ní stále.

Pokud kůň příliš brzo nabízí obtížné prvky, stoupá riziko jeho přetížení. Je věcí trpělivé drobnopráce, aby se především zlepšila balance a síla koně pro obecné chody a ruchy, aby se stabilizoval rytmus. Zkušenost a taktický přístup ke koni mi dovolují posoudit, kdy bude čas pro obtížnější práci. Tím se stane, že nová dovednost přijde jaksi sama od sebe. Že je cesta trpělivosti tou správnou, potvrdili mnou příježdění koně. Nejen, že se dožili vy-

SALLY ANN v prodlouženém klusu. Foto Carola Toischel

sokého stáří, ale dokázali si až do toho věku udržet vysokou výkonnost.

„Pro skoky vysoké školy má talent jeden ze dvou set jezdců, kteří by to rádi jezdili,“ mi kdysi prozradil Egon von Neindorff. Beru jako dar, že jsem se tohle staré umění mohla naučit, a jako další dar, že jsem potkala vhodného koně v pravý čas. Ochotu koně nesmíme zneužít a plynout s ním. Zažijeme dokonalou spolupráci a nehlubší porozumění se zvířetem, které zajistí perfektně načasovaný skok.

Má-li se jezdeckví stát uměním,

nesmíme přehlížet malé, ale navýsost důležité detaily, protože právě ty nás, učedníky, vedou směrem, kde leží dokonalost.

Příjezdit koně stojí na nadčasových klasických zásadách, tím víc na to myslíme v dnešní hektické době. Je pro mě srdeční záležitostí přispět k zachování těchto zásad pro jezdce současné i budoucí. V tomto smyslu jsem napsala i svou druhou knihu „Stufen der Reitkunst“ (Stupně jezdeckého umění), která vyšla roku 2013 také v nakladatelství OLMS.